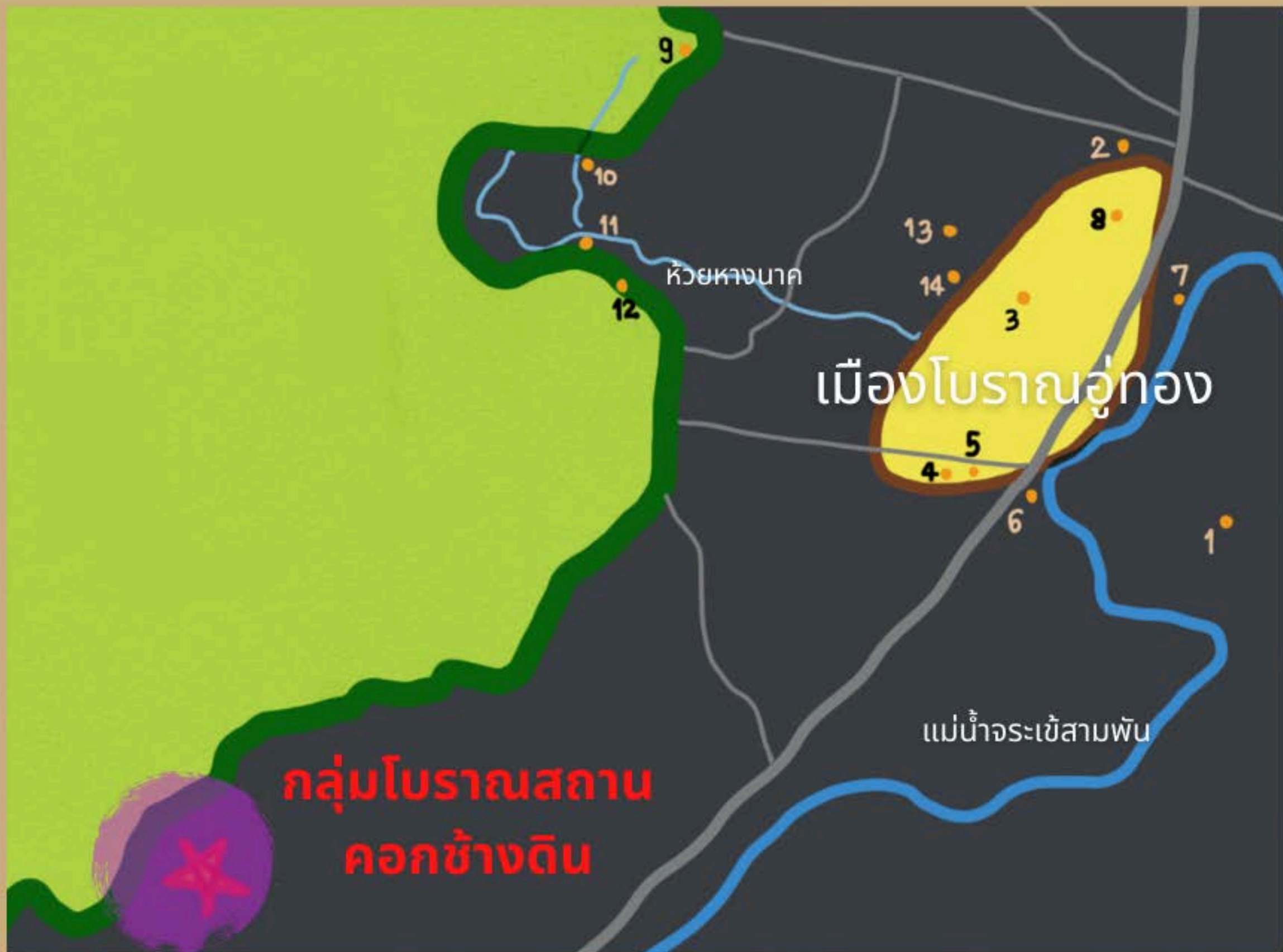

โบราณวัตถุที่พบจากกลุ่มโบราณสถานคอกช้างดิน
เมืองโบราณอู่ทอง

จัดแสดง ณ อาคารจัดแสดง ๒ ชั้น ๑ ห้อง "โบราณคดีเมืองอู่ทอง"

กลุ่มโบราณสถานคอกช้างดิน ตั้งอยู่เชิงเขาด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้
ของเขาคอก นอกคูเมืองโบราณอุทอง ห่างไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้
ประมาณ ๓ กิโลเมตร

กลุ่มโบราณสถาน
คอกช้างดิน หมายเลข 20

ที่ทำการ
วนอุทยานพุม่วง

วัดเขากล้าเสือ

อุทอง-บ่อพลอย

กลุ่มโบราณสถานคอกช้างดินครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑.๕ ตารางกิโลเมตร พบโบราณสถานทั้งหมด ๒๐ กลุ่มใหญ่ ประกอบด้วยโบราณสถาน
ที่สร้างเป็นคันดิน (โบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๑ - ๔) และโบราณสถาน
ที่สร้างด้วยโครงสร้างอิฐ ศิลาแลง และหิน (โบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๕ - ๒๐)

กลุ่มโบราณสถานคอกช้างดินที่สร้างเป็นคันดินมีทั้งหมด ๔ แห่ง ลักษณะเป็นคันดินคล้ายอ่างเก็บน้ำ เดิมเชื่อว่าเป็นคอกขังช้างหรือเพนียดคล้องช้าง แต่ปัจจุบันมีหลักฐานจากการดำเนินงานทางโบราณคดีที่โบราณสถานคอกช้างดินหมายเลข ๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ พบว่าสร้างขึ้นเพื่อกักเก็บน้ำที่ไหลมาจากเขาคอกทางทิศเหนือ

โบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๑

โบราณสถานที่สร้างด้วยอิฐ ศิลาแลง และอิฐ ตั้งอยู่บริเวณที่ราบเชิงเขาออก
ปัจจุบันปรากฏเป็นเนินดิน แบ่งเป็นกลุ่มได้ ๑๖ กลุ่ม ส่วนมากยังไม่ได้ขุดศึกษา
โบราณสถานคอกช้างดินที่สร้างด้วยอิฐ ศิลาแลง และอิฐ ซึ่งผ่านการดำเนินงาน
ทางโบราณคดีและพบหลักฐานที่สำคัญ มีดังนี้

โบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๑๒

- โบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๕ ผ่านการขุดค้นทางโบราณคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ โบราณวัตถุสำคัญที่พบได้แก่ เอกमुखสิงค์

โบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๕

เอกमुखสิงค์

- โบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๑๓ ผ่านการขุดค้นทางโบราณคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โบราณวัตถุสำคัญที่พบได้แก่ แผ่นเหล็กคล้ายใบมีดเหล็ก แหวนสำริด แม่พิมพ์หรือเบ้าหลอมดินเผา เป็นต้น
- โบราณสถานคอกช้างดินหมายเลข ๑๘ ผ่านการขุดค้นทางโบราณคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ โบราณวัตถุสำคัญที่พบได้แก่ กระจุกดินเผาบรรจุเหรียญเงิน เป็นต้น

ชิ้นส่วนภาชนะมีพาย

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อดินสวนปาก คอ และบ่า มีพายหนึ่งข้าง สันนิษฐานว่าเป็นภาชนะสำหรับใช้สร่งน้ำในพิธีกรรม

โบราณวัตถุชิ้นนี้พบจากโบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๓

วัสดุ : ดินเผา

รูปแบบ : ศิลปะทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕

ประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว

ศิวลึงค์

เป็นศิวลึงค์ที่ทำจากหินขนาดสูงเพียง ๑๘.๕ เซนติเมตร ส่วนฐานเป็นแท่งสี่เหลี่ยมส่วนปลายเป็นแท่งกลมมน เนื่องจากเป็นศิวลึงค์ขนาดเล็ก จึงสันนิษฐานว่าอาจไม่ใช่ศิวลึงค์ประจำศาสนสถาน แต่สามารถพกพาเพื่อนำไปประกอบพิธีกรรมหรือบูชาได้

วัสดุ : หิน

รูปแบบ : ศิลปะทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕

ประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว

ภาชนะดินเผาบรรจุเหรียญเงินตราสังข์

เป็นภาชนะดินเผา ส่วนลำตัวคล้ายบาตรพระ ส่วนคอแคบสูง ภายในบรรจุเหรียญเงินตราสังข์เต็มกระปุก พบจากโบราณสถานคอกช้างดินหมายเลข ๑๘

วัสดุ : ดินเผาและโลหะ

รูปแบบ : ศิลปะทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕

ประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว

เชิงเทียนสำริด

ขันสำริด

ตุ้มเหล็ก (?)

แหวนสำริด

แท่งเหล็ก

แผ่นเหล็ก / ใบมีด (?)

เครื่องมือเครื่องใช้ในพิธีกรรม
ที่พบจากกลุ่มโบราณสถานคอกช้างดิน

ขัน

เป็นขันสำริดทรงกระบอก เนื้อหนาผิวไม่สม่ำเสมอ สันนิษฐานว่าขึ้นรูปด้วยการตี และเป็นเครื่องใช้ในพิธีกรรม

โบราณวัตถุชิ้นนี้พบจากโบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๖

วัสดุ : โลหะ

รูปแบบ : ศิลปะทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕

ประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว

ตุ้มเหล็ก

เป็นตุ้มเหล็กรูปสี่เหลี่ยมคางหมู
สภาพไม่สมบูรณ์ มีสนิมกินทั้งชิ้น
ไม่ทราบลักษณะการใช้งานที่แท้จริง
สันนิษฐานว่าเป็นตุ้มถ่วงชั่งน้ำหนัก
โบราณวัตถุชิ้นนี้พบจากโบราณสถาน
คอกช้างดินหมายเลข ๖

วัสดุ : โลหะ

รูปแบบ : ศิลปะทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕

ประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว

แท่งเหล็ก

เป็นแท่งเหล็กเรียวยาวสภาพไม่สมบูรณ์ มีสนิม ไม่ทราบลักษณะการใช้งานแต่สันนิษฐานว่าเป็นคานที่ใช้กับเครื่องชั่งน้ำหนัก เนื่องจากพบจากโบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๖ ใกล้กับตุ้มเหล็ก

วัสดุ : โลหะ

รูปแบบ : ศิลปะทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕

ประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว

ใบมีด ?

เป็นแผ่นเหล็กแบนยาว ด้านหนึ่งบางกว่าอีกด้าน คล้ายกับใบมีด มีสนิมเกาะทั้งแผ่น พบจากโบราณสถานคอกช้างดิน หมายเลข ๑๓

วัสดุ : โลหะ

รูปแบบ : ศิลปะทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕

ประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว

แหวน

เป็นเส้นลวดขดเกลียวเป็นเส้น
และขดเป็นวงแหวน ไม่ทราบ
ลักษณะการใช้งานที่แท้จริง
สันนิษฐานว่าอาจเป็นของใช้ใน
พิธีกรรม พบจากโบราณสถาน
คอกช้างดิน หมายเลข ๑๓

วัสดุ : โลหะ

รูปแบบ : ศิลปะทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕

ประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว

เบ้าหลอม

เป็นแผ่นดินเผา มีหลุมตรงกลาง
สันนิษฐานว่าเป็นเบ้าหลอมหรือ
แม่พิมพ์ พบจากโบราณสถาน
คอกช้างดิน หมายเลข ๑๓

วัสดุ : ดินเผา

รูปแบบ : ศิลปะทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕

ประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว

